

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrite za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratno oglašje primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrita 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Neasprte reklamacije so poštne proste.

## Boji v Karpatih.

Vsi gorski prelazi v Karpatih v naših rokah. — Naši ujeli čez 10.000 Rusov, uplenili več topov in strojnih pušk. — Na gališki strani Karpat se pripravlja večja bitka. — Rusi opustili napadanje Przemysla. — Ob Dunajecu in Nidi pričetek trdih bojov. — Pri Loviču in v Izhodni Prusiji Nemci odbili ruske napade. — Nemci obkoljujejo Verdun. — Francoski polk uničen. — Nemški torpedni čolni — strah Angležev. — Angleži hočejo Srbom na pomoč?

### Velike skrbi.

Dvojna skrb teži prebivalstvo: rastoča draginja in preteče pomanjkanje delavskih moči in vprežne živine. Da se draginja ne vspne v nepotrebno višino, zato skrbeti, je naloga javnih oblasti. Dne 27. januarja je bilo na Dunaju posvetovanje zastopnikov gosposke zbornice z ministrskim predsednikom, z poljedelskim in trgovinskim ministrom radi draginje in preskrbe armade in prebivalcev z živili. Poljedelski minister je izjavil, da je vojaštvo že preskrbljeno z moko do 31. avgusta. Ministrski predsednik pa je izjavil, da se kmalu ustanovi združba za nakupovanje žita in da je že itak izdana naredba, po kateri se sme od oblasti (samo od oblasti!) prosi plačilo odvzeti tudi živila. Trgovinski minister je rekel, da kmalu izide nova naredba, s katero bo prepovedano fino moko (nularico) nemešano rabiti in bo zelo omejeno izdelovanje peciva.

Odpomoči pomanjkanju delavskih moči in vprežne živine pa nobena vlada ne more. Nekoliko zmanjšati to pomanjkanje, je narediti nekoliko manj obcut. Ijivo, to premore edino le povečana pridnost in pravočasna, modra skrb kmetovalčeva ter vzgledna krščanska vzajemnost, ki pomaga bližnjemu, kadar je v sili. V tem oziru je torej treba pomisliti:

Vsled mokre jeseni in prve polovice zime se je bati, da bo zlasti po onih krajih, kjer je težka, ilovnata zemlja, pomladno obdelovanje zelo težko, zlasti še za to, ker bo ostalo do spomladi le malo konj in volov, vsled česar bode treba obdelovati po večini le z mlado živino in z kravami. Zato naj se že sedaj po zimi odpelje, zlasti na oddaljene njive gnoj. Za vprego se naj uči že po zimi mlado živino in krave, da se

ne bode spomladi z učenjem tratil dragi čas. Predvsem pa bode potrebna pri spomladnem obdelovanju vzajemna pomoč. Zavedati se moramo vsi težkega položaja, v katerem živimo. Naša dolžnost je, da ne skrbimo samo zase, temveč da pomagamo drug drugemu. Kdor ima dobro vožno živino, naj pomaga obdelovati z isto svojemu sosedu. Kjer je pri hiši večja družina, naj ravnotako pomaga onim družinam, ki imajo morda moške ali fante v vojski. Bolj kot kdaj smo dolžni z ljubeznijo pomagati drug drugemu. Potem smemo tudi upati, da nam tudi Gospod Bog podeli svoj blagoslov ter nas kmalu reši šibe vojske in njenih grozot.

Za uspešno, dobro in hitro obdelovanje potrebujemo pa tudi praktičnega in dobrega poljskega orodja. Z železnim plugom se oranje boljše in hitreje opravi, nego s starim lesenim. Kjer je pripravna zemlja in lega, naj se krompir pod brazdo sadi. S tem se na času veliko pridobi. Pod brazdo vsajeni krompir se potem lahko s posebnim plugom okoplje. Tak plug, plačet imenovan, zelo hitro in dobro dela ter stane popolen 60 do 70 K. Tudi osipanje se izvrši lahko z nalašč zato pripravljenim plugom, kateri stane 30 do 40 K. Za sajenje koroze in pese imamo tudi posebno prav pripravne ročne in vprežne stroje. Z ozirom na to, da bode treba letos nasaditi precej okopanin, je potrebno, da se poslužujemo v večji meri strojev. Tudi v tem oziru je potrebna vzajemna pomoč. Več gospodarjev skupaj si lažje omisli enega ali več strojev, nego vsak posameznik zase.

Zelo lepo in koristno bi bilo, ako bi se tudi kmetovalci sami z nasveti in vprašanji hoteli v našem listu izreči o poljedelskem delu v letošnji spomladi. Več glav, več ve. Neobhodno potrebno bo tudi, da v ta vprašanja posejajo vmes naša izobraževalna društva.

Predavanje o gospodarskem delu v najbližji pomladi bo zanimalo moške in ženske, staro in mlado, ki je še doma. Tudi o vzajemnosti pri delu, o medsebojni podpori se nikjer tako lahko ne govori, kakor v naših družinah. Zato je pač treba, da se prihodnji čas na široko odprejo vrata slovenskih izobraževalnih društev.

## Slike iz vojne.

### Stotnik rešil Najsvetejše.

Stotnik, ki se bojuje kot poveljnik ... stotnije ... pešpolka, piše s severnega bojišča svojim domačim dne 31. decembra:

Dragi in ljubi domači! To Vam je bila zadnja nedelja nekaj veselega za me. Proti 10. uri predpolne je privozil v naš stan od generalnega poveljstva avtomobil, v katerem je sedela usmiljena sestra. Ta je pristopila k meni in izrazila željo, da bi se rada peljala k bližnji cerkvi. Jaz sem ji pojasnil, da je njena pot zaman, ker je cerkev od topovskih krogel popolnoma uničena in podobna pogorišču. Razburjeno mi odgovori usmiljenka: „Gospod stotnik! V cerkvi se še vendar nahaja Najsvetejše in ena monštranca!“ V njeni družbi sem se takoj podal k cerkvi. Golo zidovje je strlelo v zrak in kdor bi se predznil stopiti v cerkev, bil bi brez dvoma v smrtni nevarnosti. Pri velikih vratih je bil nabit napis „Vstop prepovedan“. Ob času, ko sva z usmiljenko prišla pred cerkev, je nastal velik vihar. Zdelo se mi je, da se maje golo zidovje. Rahlo sem meril svoje korake, ko sem se brez strahu splazil do velikega oltarja. Usmiljenka mi je sledila do zadnjih stopnic. Oltar je bil popolnoma porušen. Šla sva v zakristijo, od tam sva se splazila k stranskemu altarju, ker po mnenju usmiljenke je bila tam shranjena monštranca in kelih z Najsvetejšim. Nisva dolgo iskala, ko najdeva med razvali-

## LISTEK.

### Gašpurjeva smrt.

(Dalje.)

Nato je mislil:

„Oba sta odšla, hlapec in gospodar, ona pa se joče; lahko se, saj nima nikogar, ki bi ji pomagal. Ej, nadloga je vojska, nesrečo prinaša! Skoro se veselim starosti, ker mi ni treba v vojsko. Vse so pobrali, vse je odšlo nad sovražnika. Bog ve, koliko jih je še živih! Ni šala, če ti prileti krogla v glavo ali v srce in se zvrneš kakor snop. Pa ko bi le vselej tako zadela, da bi takoj umrl. Oprasne te po glavi, preluknja ti prsi, pa ne moreš živeti, ne umreti. Bolje smrt, nego tako umiranje. In v tem mrazu! Pravijo, da je v Galiciji še vse hujši mraz nego pri nas. Brr! Kar ne smem misliti: jaz bi streljal, Rus bi streljal, pa bi me zadela krogla v čelo... Radoveden sem, če bi bil takoj mrtev. Vsi se mi smilijo, posebno pa tisti, ki morajo v takem mrazu umirati. Borna je moja koča, od saj očrnela, a stokrat rajši sem v njej nego v Galiciji za generala.“

Pot se je vila navzgor skozi gost. Pogostokrat se je izpodtaknil Gašpur ob koreninah: ni zaklel, le zamrmral je ter presodil, da so korenine po noči v sje nego po dnevi.

„Ko bi le korenin ne bilo“, izpregovoril je polglasno, „strmine se ne bi ustrašile. Nekdaj, v mladih letih, takrat je bilo drugače, nisem se bal strmine in v vremena; šel sem skozi gozd po noči ali po dnevi in se nisem nikoli bal. Včasih je bila težava. Čez tri kribe, čez tri jarke sem šel težko naložen s tesarskim orodjem, pa nisem čutil ne teže, ne utrujenosti. O takrat je bilo življenje zame, a zdaj je križ. Postaral sem se, skličen hodim in le s težavo še vzdigujem paritovko in žatlovko; zato pa me ne prosijo več, da bi jim sekal les. Pozabili so name: kako ne bi, ko nisem skoro za noženo rabo. Hvala Bogu, stoterna hvala, da imam vsaj svojo kočo! Ni izobilja, a kar je, je. Maroga me redi, njivica me živi; da bi vsaj tako ostalo, drugega si ne želim — pač — srečne smrti in milostljive sodbe božje.“

Gozd je prenehal: pred Gašpurjem/se je odprl gol svet — Jevšnikov pašnik, nad katerim je samevala Gašpurjeva koča. Oddahnil se je, ko je zagledal svojo kočo: skrivala se je med drevjem, a on je natanko razložil njeno streho, njene stene in njera nizka okenca, saj je jo poznal kakor svojo dlan. In ko se je približal koči za streljaj, slišal je žalostno meketanje svoje maroge.

„Sirotina moja“, jo je tolažil od daleč, „sama si ostala doma, nihče te ni napasel! Gotovo si pojedla svo krmno, ki sem ti jo priložil zjutraj v jasli. Čakaj, marogica, jutri te ženem v Jevšnikov rob, tam boš o-

birala listje in pulila suho travo. Ni kaj prida taka zimska paša, a boljši je ko nič. Da bi le vreme ostalo tako, kakoršno je danes!“

Dospel je do koče, a ni še šel takoj v sobo, temveč v hlev k marogi, da ji nasuje krmne. Še le po tem opravilu je stopil v nizko sobo.

„Hvala Bogu, doma sem. Težavna je bila pot, temna noč, a vrnil sem se pod svojo streho.“ — Počasi in previdno je zložil praznično obleko v škrinjo, shranil nakupljene stvari v omario ter se spravil pozno v noč k počitku.

Pozno, nekoliko pred devetimi je pokukalo solnce izza Nebojšetovega vrha. Sramovalo se je, da je tako dolgo spalo, zato je hitelo popraviti svojo zamudo s tem, da je naglo obsijalo celo pokrajino. Tudi v Gašpurjevo kočo so se splazili zlati žarki ter pozdravili starca s porednim „dobro jutro“. Gašpur pa je zagodrnjal: „Kaj se mi boste dobrikali! Daleč za devetimi gorami ste še bili, ko sem jaz že vstal. Marogo sem nakrmil, pomolzel in si skuhal zajutrek; od zajutreka pa je poteklo že toliko časa, da sem naredil med tem že dve cokli.“

Ni se dal premotiti Gašpur od toplih žarkov, a v srcu mu je bilo prijetno in veselo je bil porednega dobrikanja. Cisto drugo lice je dobila soba po dohodu solnca. Prej mračna, tesna in dolgočasna je zadobila



nam, opeko in peskom velik zlat križ in krog njega koščke Najsvetejšega. Veselje moje spremljevalke je bilo pri pogledu na najden zaklad neizmerno veliko. Tudi v mojih očeh so se pojavile solze. Delo, katerega sem tukaj opravil, je bilo za me najlepša služba božja celega življenja! In se je zgodilo še celo v nedeljo. Bil sem tako srečen, da sem lahko najmanj 100 hostij z lastno roko pobral iz prahu, očistil in djal v kelih. Lahko si mislite, s kakšno težavo sem pobiral drobne koščke Najsvetejšega iz razvalin. Ni mi bilo jasno, ali je v teh koščkih še bil navzoč naš Gospod, ker je ogenj in dež obliko in podobo hostij precej spremenil. Konečno sva z usmiljenko nabrala toliko koščkov, da je bil kelih do tričetrtine napolnjen. Ko sva se preprčala, da ni nobene hostije več med razvalinami, sva kelih pokrila s pokrivalom in ga zavila v kos sukna. Jaz sem se še le med delom izdal usmiljenki za katoličana. Ona mi je podala ginjena svojo desnico. Rekla je: „Najljubše bi mi bilo, ako bi midva sedaj tukaj zapela zahvalno pesem 'Te deum'. S pomočjo vojakov smo se pozneje odprli železna vrata pri zakristiji in za istimi našli mnogo vrednostnih reči, med njimi tudi relikvije, to je ostanke svetnikov. Edino monštrance nismo mogli najti. Vsa srečna se je konečno usmiljenka odpeljala z dragocenimi zakladi v samostan Tildonk. Ob slovesu se mi je prisrčno zahvaljevala za uslugo, katero sem storil njej in Najsvetejšemu. Dan, v katerem je bilo v mojih rokah Najsvetejše, je bil eden najsrečnejših dnevov mojega življenja. Nikdar ne bom pozabil, kako sem v razdrti gališki cerkvi pobral Njega, kateri je odrešil svet, iz prahu in razvalin.

## Vojska me je naučila potrpežljivosti.

Pismo slovenskega junaka Antona Dvoršak iz Hoč, topničarja na severnem bojišču, II. kolona, svojim starišem:

Ljubi mi stariši! Pošiljam Vam iskrene pozdrave v daljne ljube domače kraje iz te nepoznane planjave. Prav težko mi je bilo pri srcu, ko sem dobil poročilo, da ste ljuba mati bolni. Bog Vam še podeli ljubo zdravje.

Kedaj bo konec vojske, Vam še sedaj ne morem pisati. Mislim, da, kadar se bo bližal konec, boste drugi doma poprej zvedeli, kakor pa jaz tukaj, ker se nam ne pove, kdaj pojdemo in kam gremo, samo to vem, da švigamo tukaj po Galiciji na vse strani. Mogoče bi že bili doma, ako bi gališki ljudje ne držali z Rusi. Ti nas ne morejo lahko trpeti, pač pa imajo veliko rajši Ruse; nas tudi izdajajo, zato jih je pa že več smrt storilo.

Ni čuda, da je Bog udaril s svojo mogočno roko po celim svetu, ker tukaj imamo veliko takšnih ljudi, ki Boga grozno preklinjajo. Mene ste doma dobro poznali, da me je vsaka malenkost hitro ujezila. Ko bi me pa tukaj videli, bi rekli, da nisem Vaš sin, tako vse težave brez kletve lahko prestopim. Velikokrat sem bil zelo lačen, dostikrat sem se kar tresel od mraza, velikokrat sem že bil več dni zaporedoma ves moker, tudi v blatu sem že večkrat tako tičal, da sem mislil, da ne pridem nikdar iz njega, kje so pa še druge težave, ki me stiskajo, ali vse to se lahko stori brez hudega namena ali kletve. Ako primerjamo vojsko z drugimi deli in težavami, je zares vojska čudež, da človek toliko vzdrži. Nekaj si pa mora vsak misliti, ki je kristjan, da je v vojski smrt vedno za hrbtom, toraj mora biti tudi vedno pripravljen na večnost. Božične praznike sem imel prav slabe, noč in dan sem bil na cesti v blatu; to je trajalo cel teden. Bil sem pa tudi tako srečen, da sem se udeležil sv. maše, namreč na novega leta dan, na sv. Treh kral-

naenkrat praznično lice. Gašpurju se je zdela tako nedeljsko lepa, da se je ni mogel nagledati.

„Kaj bi šilil v svet“, je dejal, „ko pa je doma tako prijetno! Eden drugega sva navajena s kočo in kaj hujšega bi me ne moglo zadeti, kakor če bi me pogladi iz nje. Kaj bi se zgodilo z njo, kaj z marogo? Ej, ljudje so hudobni, nič jim ni svetega!“ Pogledal je na uro in rekel: „Devet je; eno uro še počakam, da se razgreje zemlja, potem pa poženem marogo tja gor pod rob.“

Pridno je začel obsekovati javor; treščice so letale na vse strani in kmalu je dobil neotesan hloh lep obliko cikle. Gašpur je znal delati cikle kakor malokdo; sosedji od blizu in daleč so si radi naročevali leseno obuvale pri njem, saj se nikdo ni mogel pritoževati, da bi bile cikle pretežke ali prenerodne.

Precejšen del neba je prepotovalo solnce; razgrela je zemljo na solnčnih krajih in celo v jarke in globeli je pogledalo, da se ne bi zamerilo tamošnjim prebivalcem. Tedaj se je spomnil Gašpur, da mora gnat marogo na pašo. Odložil je orodje, pokrnil se s kučmo in odšel v hlev. Predno je odvezal vrv od jasilij, je še pogledal kožo po vratu, govoreč ji: „Marogica pridna, zdaj greva na pašo; tisti grm boš obirala, ki sem ga videl v soboto. Na, marogica, pojdi!“

Ozrl se je še na kožo, če je dobro zaprta, nato pa odkorakal s kožo tja gor v Jevšnikov rob. Spotoma se je ozrl na sosednji vrh, kjer je samevala Črničeva Roza v svoji koči.

„Ali je pozabila ali pa nima časa“, izpregovoril je, „včeraj sem ji naročil, naj pride po cikle danes jih lahko dobi, če jih hoče.“

(Konec prih.)

jev in v nedeljo. Pridiga je bila o samih vojski. Ljudstvo je kar na glas jokalo. Tudi mene so skoraj solze polile, ker sem že skoraj vse to prestal, kar so povedali v pridigi, samo pred krogami sem bil še obvarovan. Ako je božja volja, se enkrat zopet srečni in veseli snidemo v domači hiši! Sprejmite srčne pozdrave od hvaležnega sina Antona.

## Ljubi Bog me še vedno varuje.

Četovodja Josip Janšovec od 87. pešpolka, doma od Sv. Petra pri Radgoni (občina Ivanjševci) piše svojim domačim:

Dragi domači! Že v začetku vojske sem bil vedno v smrtni nevarnosti, na tisoče krogel je žvižgalo nad menoj in poleg mene, pa hvala Bogu nobena me ni zadela. Le molite vedno za me, da me še ljubi Bog nadalje varuje. Dne 28. decembra je padla granata blizu mene. Bil sem s prstjo tako nasut, da me je moj najboljši prijatelj, domačin, moral izkopati. Bil sem četrt ure brez zavesti. Ne dolgo potem je bil dotični vojak, moj rešitelj, ujet. Ubogi siromak! Na sv. večer sem bil zopet v smrtni nevarnosti. Če se nebi toliko za me molilo, bil bi že gotovo na onem svetu. Ta dan sem namreč dobil 6 strelcev. Prva krogla je praskala ravno v vojaško čepico, tako, da mi jo je vrglo raz glave, druga v bluzo, tretja v čevlji. Frčale so krog mene, kakor sršeni. Zadel me pa ni nobena tako, da bi bil ranjen. Hvala Bogu na višavah! Prejel sem vsa darila od Vas, ki ste mi jih poslali za Božič, tud, knjižice. Vse je prišlo v najboljšem redu, nič poškodovano. Bog Vam povrni! Sedaj sem še zdrav. Tukaj je zelo mrzlo. Ljubi Bog daj že skoro konec vojske in zmago naši ljubi Avstriji! Le molite za srečno zmago našega orožja in pri molitvi ne pozabite za me, da bom obvarovan tudi zanaprej. Ljubi Bog me še vedno varuje. Moja najbolj srčna želja je, da bi se srečno vrnil in da bi še enkrat videl očeta in mater, potem pa rad umrjem. Pozdravlja Vas Vaš u-dani sin Jožef.

## Kje dom si moj?

Pismo Josipa Karo iz Vranskega, vojaka 54. pešpolka na svojega brata, ki je potrjen k vojakom:

Ljubi brat! V kratkem odideš tudi Ti k vojakom že četrti v naši rodbini (Vinko pri 97. pešpolku, Ivan pri 87.). Zapustiš boš moral ljubo mater, zapustiš drago ženo, zapustiš domačijo in odti v tuje kraje. S tresočo roko Te bo mati ob slovesu blagoslovila in obesila svetinjo okrog vratu svojemu zadnjemu sinu — potem ostane sama, zapuščena in le njena molitev bo kipelja tja pred prestol Kralja miru za njene ljube sinove in njene misli bodo vedno pri njih. Kolikokrat mislim tudi jaz, ko ležim tu v tujini v kaki zemeljski luknji na te, ljuba mati, na te, domovina in iz dna srca mi prikipi vzdih: „Kde domov moj?“, kar moji tovariši Čehi tako radi prepevajo. Da, kje dom si moj? O srečna domovina, ta te ni kruta vojska tako opustošila, ko ozemlje naših bratov Poljakov. Kamor pogledaš, vse uničeno, vasi požgane, drevje posekano, zemlja polna grobov. Tu spavajo junaki, mirno prijatelji ob sovražniku, divja krvava borba in dan za dnem se množi število grobov. Ali naj bodo te žrtve zastoni, ali naj vse junaštvo ne pomaga nič? Ali se ne bi v grobu obrnili ti spavajoči junaki, ki so zastoni prešli svojo kri. Da, želimo si miru, vsi, in žene doma, a le časten mir, mir vreden tolikih žrtev. Koliko mater, koliko žen že žaluje za svojimi sinovi, moži; koliko otrok zastoni pričakuje vrnitve ljubega očeta z bojišča. Vse že pokriva hladna odeja na galiških ali srbskih planjavah. Tudi jaz ne vem, če se še kdaj vrnem, dosedaj me je sicer Marija varovala, a

## Prizori pri potresu v Italiji.

Ata, kje je mama?

Pomilovanja in sočutja vredni prizori so se odigravali, ko so izstopili iz vlaka rešeni iz potresu prizadetih krajev. Iz voza stopi delavec, slabo oblečen, na rokah drži otroka šestih ali sedmih let. Stopi k zidu, položi otroka na tla, se prime za glavo, vzame zopet otroka v naročje, se ga tesno oklene in joka. Otrok vpije: „Ata, kje je mama! Može ne najde odgovora, le debele solze mu teko po licih. Ko se pomiri, pove svojo zgodbo: Šel sem pred leti iskat sreče, da bi si mogel doma v Avezzanu popraviti hišo in urediti gospodarstvo. Ravno sem se vrnil in prinesel seboj 2000 lir. Srečnega sem se čutil sredi družine; moja žena je bila dobra, pridna; pridne so bile moje hčere, štiri sem imel. In sedaj — ah sedaj — vse sem zgubil. Ne, tega ne. Ostal mi je še ta deček, katerega edinega sem mogel rešiti, potegnil sem ga izpod trama. Vsi drugi so ostali pod razvalinami.“

Požrtvovalna mati.

V kraju Vico Sorelle so našli mrtvo truplo Roze Sperduta in pri njej še živega otroka. Nesrečna žena je s svojim truplom kakor ščit krila svojega otroka; zastavila je roke na zemljo in upognila hrbet, da krije otroka, dokler ji niso razvaline zlomile hrbtišča. Otroka so prenesli v bolnišnico.

Zenska porodila pod razvalinami.

Od krajev v okolici Avezzana je kraj Paterne popolnoma porušen. Od 1800 prebivalcev je zgubilo življenje 1000 oseb. Tudi kraj Santelline je popolnoma porušen. Od 1600 prebivalcev je bilo ubitih skoro gotovo 600 oseb. Neko žensko so izgrebli, ki je pod ruševinami porodila. Mati in otrok sta zdrava.

če je Božja volja, umrjem tudi rad, saj tukaj smo popolnoma pripravljeni na smrt. Bog potolaži le mojo ubogo mater! Sedaj odideš še Ti, dragi Franc! Nekaj tednov in tudi Ti boš v bojni črti. Izkazi se tedaj moža, junaka, ker domovina nas kliče, dolžnost nas veže, branimo jo do zadnje kapljice krvi, saj gre za svesto stvar! Srčne pozdrave Tvoj Josip.

## Mož se zahvaljuje svoji ženi.

Jakob Krobe, vojak pri pionirskem bataljonu št. ... doma iz župnije Sv. Marijete pri Pesnici, piše dne 23. januarja svoji ženi s severnega bojišča:

Ljuba moja žena! Prisrčno Te pozdravim in se Ti zahvalim za pisma in poslano darilo. Povem Ti, da me je Tvoj zaboječek izvanredno razveselil. Za sto goldinarjev tukaj v Galiciji ne bi dobil tega. Če mi Bog da srečo, da se še kdaj vrnem v mili moj slovenski kraj, bom se Ti vedno hvaležnega skazal. Ako bo usoda hotela, da bom tukaj žrtvoval svoje življenje, pa Ti naj ljubi Bog povrne Tvoje dobrote! Upam pa, da me bo Marija obvarovala pred nesrečo.

Vprašam me, kje sem sedaj. Naš oddelek je ob reki Dunajec blizu Tarnova. Mesto je zelo lepo, samo žal, da so Rusi sedaj v njem gospodarji. Upamo pa, da bodo kmalu morali od tam oditi, ker naši na ruske postojanke pri Tarnovu s težkimi topovi srdito streljajo. Bog daj, da bi Rus bil že kmalu preganjen v svojo deželo. Učakali še to bomo, a kmalu se do tega ne bo prišlo, ker ima mreina preveč vojakov. Ob reki Dunajec delamo sedaj pionirji močne utrdbe in zapreke z bodečo žico itd. Nahajamo se čisto blizu ruskih postojank. Delamo pa po noči in po dne. Rus nas ne more opaziti, ker smo dobili popolnoma bele plašč, ki imajo tako barvo kot sneg. Od našega oddelka še ni bil v zadnjih 14 dneh nihče ranjen. Bog in Marija sta nas obvarovala. Sedaj nam gre prav dobro. Vsak dan dobimo dovolj kruha, precej speha in tudi vina.

Draga Cecilija! Moli doma z otroci vred, da se jaz enkrat srečno vrnem. Potem bomo uživali mi vsi pravo srečno in veselo družinsko življenje. Pozdravljam Tebe, ljube otročice, stariše, sosede, posebno Protnerja in Fekonja ter vse znance in prijatelje. Z Bogom! Tvoj Jakob.

## Slava „Železnega kora“.

J. M. iz Sv. Lovrenca na Drav. polju od 87. pešpolka piše iz severnega bojišča svoji materi in sestri z dne 24. januarja:

Predragi mi vsi! Najprej Vas prav prisrčno pozdravim iz daljne severne Galicije in Vam z veseljem srcom dam na znanje, da sem še, hvala Bogu, popolnoma zdrav. Kar čudno se mi zdi, da me ljubi Bog pri tolikih nevarnostih obvaruje nesreč. Hvala Bogu, da imam priložnost, Vam zopet pisati par vrstic.

Rekel bi skoro: naše življenje je podobno ciganskemu življenju; saj cigan tudi večidel živi pod milim nebom in mora paziti, da mu kdo ne reče: „Le stoj, greš z nami!“, kakor se nam je posrečilo pred par tedni. Zgodaj v jutro zapazimo rusko patroljo po hribu korakati. Bili smo jih takorekoč lačni, zato smo jih zasledovali. Ko smo že blizu njih bili, zapazimo, da si ženejo lepo, debelo svinjo. Takoj je imel vsak mož za pet možev več srčnosti; kakor bi trenil, smo bili skupaj; samo ob sebi je umevno, da so orožje takoj vrgli od sebe in se nam udali. Smejali smo se jim vsi, češ, ne boste jedli vi pečenke! Ali so svinjo res kupili, kakor so pravili, ali so jo ukradli, ne vem, a to pa vem, da dober tek smo imeli vsi tisti dan.

Kako je z vojsko in kako je v tem kraju, ne boste preveč radovedni. Na en pogled po Galiciji se nam vidi, da je Galicija že takorekoč ustvarjena za vojsko, ker je zelo pusta; radoveden sem, kakšna se bo le po vojski. Mostovi so večinoma razdrti in v zrak spuščeni, vasi in mesta večinoma razrušena, samo tu pa tam se še vidi kakšna cerkev nedotaknjena. Glavne ceste se nič več ne razločujejo od drugih. Kadar dežuje, je tako blato, da bi ga smel na Stajerskem pri belem dnevu z lučjo iskati, in ga ne bi našel. Ne samo en peden je blata, ampak 2 do 3, tudi do štiri pednje je visoko, tako da so mrtvi konji ležali v blatu, a se ni videlo drugo, kot noge iz blata. Lahko si mislite, da je težko, topove in strelivo in drugo prevažati.

Stanovanje si vojaki hitro naredimo. Napravimo si luknje v zemljo, kakor krt in saloni so gotovi. Sedaj v zimi ni tako prijetno, treba je najprej poskati pod snegom drva, da se človek ogreje, drugače ostane v grobu, saj si ga vsak sam naredi. In izmed ljudi, ki so tukaj, so nekateri naši lastni izdajalci. Veliko je odvisno od vere; nekateri so iste vere, kakor Rusi in ti držijo žalibog skupaj. Drugi so pa judje. Saj jih dosti ustrelimo, ali pa za sramoto vrv na vrat.

Judov, mislim, tudi pri Vas zdaj ne manjka, a teh se je treba varovati. Jud gleda samo, da denar dobi. Za nami vedno hodijo in prodajajo z vodo zmehšan špirit.

Prvih bojev ne morem nikakor pozabiti, posebno 26. avgusta. Krogel so padale, kakor bi orehe sipaval, topovi so grmeli, da se ni nič slišalo. Mislim, da se bo zemlja pogreznila. Spomnil sem se sv. pisma, ki pravi: Vstal bo narod zoper narod, država zoper državo.

Med ujetniki so bili tudi ruski častniki. Eden nas je vprašal, kakšen kor smo. Ko smo mu povedali, je rekel: „To ni tretji kor, ampak „železni kor!“ Zato me tem bolj žalosti, če nekateri nerazso-



dni ljudje zabavljajo čez Slovence. Nečisto sem slišal, kako je rojen Slovenec zabavljaj čez Slovence! Naš gospod stotnik mu je odvrnil: „Jaz pa mislim, da so Slovenci najsrčnejši“, in moral je utihniti. To je res žalostno, da se še najde čisti takih ljudi, in mislim si: Jacec, ko bi ti to rekel v pošteni gostilni, ne bi pet srečno odnesel. Si ruski častniki so nas pohvalili: to je „železni“ kor, ki je skoraj ves slovenski.

Hvala Bogu, ne živimo, kakor si morebiti Vi mislite, da bi na vse pozabili, kakor tisti, ki svoj materni jezik zaničuje in tepta. Živimo in tudi hočemo živeti, kakor se spodobi za nas krščanske vojake.

Lahka bodi tudi zemlja našim sobratom, ki so drago kri prelili in žrtvovali za našo ljubo in drago slovensko domovino.

K sklepu Vas srčno pozdravljam J. M. in moj prijatelj Fr. W.

## Na razvalinah svojih domačih.

Franc Ograjenšek iz Gornje Ponikve, sedaj pri avstrijski motorni bateriji na francoskem bojišču, piše svojim domačim:

Dragi! V meni se vedno bolj vzbuja domotožje. Želim biti pri Vas, želim se odpočiti, želim Vam pripovedovati, koliko ljudstva joka nad razvalinami svojih domov. Koliko cerkev in samostanov, je pripravljenih za bolnišnice, koliko ranjenih junakov trpi v teh bolnišnicah v neizmernih bolečinah. Pripovedoval bi o grobovih padlih junakov, kateri so se žrtvovali za domovino in za svoje drage. Mnogo, mnogo več bi se pripovedoval, ali ta sreča mi ni dana. Ni še spleten venec slave, moramo se še boriti.

Minilo je že 6 mesecev, ko smo se ločili. Ne morete si misliti, kaj sem doživel v tem kratkem času. Zahvaliti se imam Vsemogočnemu, da sam še pri življenju. Marsikateri že spi na polju smrti mirno, večno spanje. Vem, da se doma mlo stori očetu ali materi za svojim sinom, ženi za svojim možem, otrokom za svojim očetom... A vse nič ne pomaga; mat zemlja hoče imeti svoje. Kako pa se Vi imate tam v lepi Štajerski? Jako bi me veselilo, če bi mi enkrat zopet kaj več pisali, ker si mislim, da mora biti veliko novic doma. Nebroj pozdravov od Vašega Franceta.

## Slovenski pionir pripoveduje.

Alojzij Sirk od 3. pionirskega bataljona, doma od Sv. Andraža v Slov. gor., piše z rusko-poljskega bojišča pred Varšavo svojemu 13letnemu bratrančku tako-le:

Dragi bratranček! Prav prisrčno Vas vse lepo pozdravim ter Vam naznamim, da sem še zdrav. Zahvalim se, tudi Tebi, dragi bratranček, za karto, katero si mi poslal. Ti bi rad vedel kako dogodbo z bojišča. Teh je veliko, a le malo veselih, pač pa veliko groznih, katerih Ti pa ne morem vseh popisati in tudi ne smem; pač pa vam jih bom doma razložil. ako Bog da, da se še kedaj vrnem. Priporočal sem se velikokrat Mariji Devici, katere se me je sedaj še zmiraj usmilila. Hodil sem na božjo pot, tam sem slišal priliko, opazovati naskok, a sam ga še nisem posedel sem prepričan sam, da se nas res usmili in da nam pomaga. Prosim te, dragi bratranček, moli tudi ti za nas, ker ti si še mlad, morebiti bo tvoja prošnja bolj uslišana, kakor naša.

Ko smo prišli na bojišče, smo izgubili tren in kuhinjo. Tri tedne sem kopal krompir po njivah, jedel sem včasih surovega; tudi zeljev kocen je bil dober in koleraba zraven. Po eno ali dve uri smo počivali, potem pa spet dalje marširali po 20 km. Kopali smo si zemeljske tunele, ki so nas varovali pred grozovitimi šrapneli. Naša infanterija, strojne puške in naši topovi niso nič ostali dolžni ruskim. Imel sem že priliko, opazovati naskok, ker sam ga še nisem pokusil, vendar pripravljen sem bil, čeravno smo mi pionirji malo bolj zadi. Takrat sem videl naše vojake, kako grozno so se v jurišu borili proti veliki četi Rusov. Koliko duš je šlo v eni minuti pred večni tron! Malo pozneje, ko sem prišel jaz na tisto mesto, se še bolj začudim, ko vidim kupe mrtvih z razstreljenimi glavami, s prebodenimi prsi, čez katere smo marširali. Pa vendar sem ravno tam se razveselil, ko sem videl le malo naših bratov med sovražnimi Rusi. Predstavite si lahko sami, kako grozno je to izgledalo.

Omenim ti tudi, da smo mi obvarovali enkrat veliko trena pred Rusi. Postavili smo se proti kozakom in strojnimi puškami. Ranjen je bil takrat od naših le samo eden s tremi krogli, pa še povedal ni nam, da je ranjen. To je korajž naših pridnih slovenskih fantov! Za Avstrijo raje smrt, kakor pa Avstrijo izgubiti. To je naše pravilo. Tudi uši imamo, da nas že obračajo. Na veselo svidenje! Vsem iskreno pozdrave!

## Kako je bilo v Srbiji.

Anton Struel, (po domače „apotekar“), doma iz Hajdine pri Ptuj, ki je bil pred vojsko sluga v neki lekarni v Mariboru, piše kot vojak 87. nepoljske s srbskega bojišča svojemu prijatelju Jos. Stelcarju v Mariboru:

S..., 19. jan. 1915.

Dragi prijatelj, Srčno pozdravljam Tebe. Blaža in gospodinj. Pri nas sedaj neprestano dežuje in sneži. Že od 8. januarja smo v S... Mesto je dokaj lepo. Čakamo, da gremo zopet nazaj v Srbijo. Dan 6. novembra je bil za nas hud dan. Naš oddelek je imel

49 mrtvih in 89 ranjenih. Pozneje smo se vedno umikali pred sovražno premočjo. Vmes smo imeli tudi dobre čase. Dobili smo srbski šnops, pekli smo si piščeta in „obedovali“ pod kakšno košato bukvo, če smo imeli kaj za pod nos.

Prekoračiti smo morali hude hribe, gazili smo blato do kolen. Dne 18. decembra smo zopet došli na avstrijska tla. Naš bataljon je bil skoro pri vsakem naskoku, radi tega je marsikateri moj tovariš ostal v Srbiji. V Srbiji sem bil zdrav. Ko pa sem prišel čez Savo, sem zbolel. Za Božič me je bolezen zelo trpinčila, a sedaj sem že zopet zdrav. Najveselejši dan je za me tedaj, ko pride „Slov. Gospodar“ ali „Straža“ v naš tabor. Vsi se naših listov izredno veselimo. Takoj posedemo po klopih in tleh in eden tovariš bere, drugi pa zvesto poslušamo. Kako je kaj slišati o vojski? Ali bo že skoro mir?

Vsem zaancem prijateljske pozdrave!

## Slovenec pomaga Nemcem premagati Francoze.

France Oevirk, ki služi pri avstrijski motorni bateriji na francoskem bojišču, je pisal svojemu stricu Maksu Oevirk, župniku pri Sv. Andražu nad Polzelo sledeče pismo za novo leto (Pismo je rabilo z zahodnega bojišča na Polzelo ravno 10 dni).

Daleč od domovi se spominjam se v začetku novega leta svojih znancev in tudi Vas, g. stric. V tem novem letu gledamo mi vojaki še zdravi v to strašno svetovno vojsko. Tudi mene lahko doleti kaka nesreča, mogoče tudi smrt. Gotovo Vam je znano in ste čitali o naših motornih baterijah. Zmagali smo pred Namuriem, Maubeuge-em v Franciji in pri svetovni trdnjavi Antwerpen. Nas ni velika tuka, samo nekatere baterije: Iz Celja in iz celjske okolice sem samo jaz tu. Zdi se mi v južni Belgiji na morski obali, ne daleč proč od Ostende. Pomislite, kako daleč od domovine. Tudi ni nobene zimske dobe, navadno pada dež, v februarju se začne že snovladi. Prebivalci so francoske narodnosti in vsi kristjani kakor mi. Tukaj se bje in vleče ova strahovita bitka, v kateri sem tudi jaz. Opusti Vam tega ne smem, a gotovo tudi nekaj čete o tem v časopisih. Naše težke bombe 380 kg povzročajo sovražniku težke izgube. Jaz sem zdrav, rad o vesel letu doma, ko sem zelenjavo razpečeval. Prosim, pišite mi kaj.

## Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, 3. februarja.

Da napadalna moč naših čet ni zlomljena, dokazujejo zadnji dogodki v Bukovini in v Karpatih. Večkrat so se morala umakniti avstrijska krda ruski premoči, toda zopet in zopet so se vzdignila in so vrgla sovražnika nazaj. Tako tudi sedaj! Naše veselje pa je pri vseh za naše orožje ugodnih dogodkih v Karpatih in Bukovini pomešano tudi s precejšnjim ponosom. In kdo bi nam zameril? Saj vemo iz pisem, ki jih dobivajo naši ljudje in slovenski listi, da se tam bijejo tudi naši slovenski fantje. Zato so dogodki ne tem odlomku bojne fronte za nas predmet posebne pozornosti.

Uspehi bojev v Bukovini in Karpatih so ti: V Bukovini je ustavljeno prodiranje ruskih čet. A naše zmage v Bukovini pri Jakobenyju in Kirlibabi so naredile tudi na rumunsko javnost velik in za nas ugoden utis. Boje pri Jakobenyju so zasledovale rumunske straže ob meji ter občudovale pogum našega vojaštva in spretnost naših voditeljev.

Se večji so naši uspehi v Karpatih. Na Ogrskem ni nobenega oboroženega Rusa več in vsi prelazi čez Karpate so zopet v naših rokah. Vsi boji se vršijo sedaj že na galiških tleh in naša bojna črta ni nikjer več pretrgana. Najlutejši boji se vršijo zadnje dni na gališki strani v zahodnih Karpatih pri prelazu Lupkow in Dukla. Rusi dobivajo od severa nove čete na pomoč. Na vsak način bi radi polisnili naše čete nazaj. Rusko želje prav dobro razumemo, kajti ravno severno od Lupkovega prelaza leži — Przemysl. Če se malo potisnemo Ruse nazaj, pa je Przemysl otef. Za to prihajajo Rusom iz severa nove čete na pomoč. V Karpatih so naši ujeli zadnji tečen nad 10.000 Rusov.

Da bi Rusi ne mogli veliko čit pošiljati v Karpate, so naše čete v Galiciji in na južnem Rusko-Poljskem začele živahno napadati ruske postojanke. Rusi se v svojih poročilih posebno pritožujejo čez našo artilerijo in pravijo, da je kakor v peklu, kadar pridejo v ogenj naše artilerije. Sicer pa je položaj v Galiciji in na južnem Rusko-Poljskem v obče nespremenjen.

O dogodkih pred Varšavo ne izvemo nič podrobnega, nemška poročila so silno kratka in malobesedna ter pravijo, da Nemci napredujejo. Severno-zahodno od Varšave in v Izhočni Prusiji so Rusi postali zopet živahnejši, očitno, da razbremenijo nevaren položaj svojih čet pri Varšavi.

## Pred srditimi boji v Karpatih.

Poročevalec angleskega lista „Daily News“ poroča dne 1. februarja iz Petrograda, da se v bližnjem času pričakuje na severni strani Karpatov (v Galiciji) velika bitka. V razdalji 130 kilometrov so Avstriji ob Karpatih razpostavili izredno močno armado. Avstrijska armada je zadnje dni že nekoliko napredovala. Rusi pravijo, da so radi tega izvabili Avstrije iz gozdovih Karpatov, ker jih na odprtem ozemlju v Galiciji lažje napadajo. Zdi se, da bo imela predstojenča bitka na predozemlju Karpatov velik vpliv na razvoj cele avstrijsko-ruske vojske. Vojaški strokovnjaki so tudi mnenja, da so borbe ob Karpatih sedaj večjega pomena, kot one na srednjem Poljskem.

## Avstrijci v Beskidih ujeli 800 Rusov.

V karpatskem ozemlju zahodno od prelaza Dukla (v Beskidih, kakor se imenuje zahodni del Karpatov) so Rusi zadnje dni poskušali svojo srečo s tem, da so uprizorili srdite navale na tamošnje avstrijske postojanke. Posebno pri mestecu Mezolaborcu (severno od Eperjesa), zahodno od prelaza Lupkov je bil ruski napad dne 31. januarja posebno silen. Rusi so navali velike svoje sile proti našim postojankam ob gorskih grebenih. Na vsak način je hotel sovražnik avstrijsko bojno četo predreti, a se je moral s krvavimi glavami vrniti na gališko stran. Naši so ujeli 5 častnikov, 800 mož, uplenila dva topa in 2 strojni puške.

## Borba pri Gorlicah, Dunaju in Nidli.

V nedelje, dne 31. januarja se je na bojni črti od zahodno-gališkega mesta Gorlice do rusko-poljskega mesta Andrejev, t. j. ob rekah Dunajec in Nida prčela živahnejša borba med Avstriji in Rusi. Rusi so svoje tamošnje postojanke oslabili s tem, da so dokaj čit odposlali v karpatske gozdove.

## Przemysl kmalu zopet otef.

Berolin, 2. februarja.

Pariški list „Newyork Herald“ piše, da je Avstrija zelo ojačila svojo armado, ki prodira v Karpatih, tako da je v Karpatih sedaj zbrala nad četrt milijona čit. Gibanje avstrijske armade v Karpatih ima očitni namen, za sedaj osvoboditi oblegano trdnjavo Przemysl, pozneje se pa tudi Lvov. Avstrijske čete napadajo neprestano karpatske prelaze, ki so jih Rusi zasedli ter so dosegle veliko uspehov. Če se pomisli, da leži Przemysl v neposredni bližini na severni strani avstrijskega napadalnega prodiranja, se mora sklepati, da bo otefje Przemysla prva posledica avstrijskega prodiranja.

## Mir bred Przemyslom.

Madžarski časnikar Franc Molnar poroča iz vojnega časnikarskega stana dne 1. februarja: Poročila, ki dohajajo po zrakoplovih iz Przemysla soglašajo v tem, da ruske čete, ki oblegajo trdnjavo, ne podvzamejo v zadnjem času nikake druge delavnosti, nego da izvršujejo službo stalne straže. Rusi so vsako napadanje opustili. Ako ne bi bilo v Przemyslu toliko Avstrijcev, o katerih usodi so mnoge družine zelo razdvojene, bi trdnjavo povzelo sploh opustilo brezžično brzojavljanje iz trdnjave.

## Severo-zahodno od Varšave.

Zadnji čas so se razvili živahni boji med Nemci in Rusi tudi severo-zahodno od Varšave. Rusi, katerim pred Varšavo ne gre posebno dobro, so se navadili z novimi silami na nemške postojanke na severnem Poljskem. Pri mestih Siepre, Skaromin in Mlavi (severo-zahodno od Varšave) so ruske čete od 26. januarja do 1. februarja uprizorile več srditih napadov na nemške postojanke, ki pa so se po esrečili. Nasprotno so Nemci pri Vlocavsku postavili močan vojaški most čez Vislo. Več nemških polkov je že prekorčilo reko in se pomika na desnem bregu Visle proti ruski trdnjavi Novogeorgjevsk in v smeri proti Mlavi. S tem se namerava ruski sunek v levi bok predvaršavske nemške armade odbiti.

## „Doprosrčni“ Rusi.

Ko so naše čete zasedle mesto Kirlibaba, so našli Avstrijci po hišah, kjer so poprej taborili Rusi, listke s sledečimi vrstami: „Avstrijski prijatelji! Rusi smo dobrosrčni ljudje. Radi tega ste se nam smilili, ko ste v karpatskih gozdovih trpeli mraz. Da si svoje otrpnele ude malo ogrejte, smo mi zapustili Kirlibabo, da vam napravimo prostor. Ogrete se malo, kajti mi se bomo zopet vrnili in bomo svoja dosežanja topla stanovanja zopet od vas zahtevali.“ Ruska „dobrosrčnost“ je torej res velika. Razlika je samo ta, da Rusi niso sami prostovoljno zapustili topla ležišča v Kirlibabi, ampak so naši Ruse od tam pregnali. Vrnili se menda tudi ne bodo posebno hitro, ker se Rusi tudi na levem krilu v Bukovini umikajo.

## Avstrijsko-srbsko bojišče.

Maribor, 3. februarja.

Poveljništvo naše balkanske armade še vedno ni izdalo nobenega poročila o položaju na avstrijsko-srbskem bojišču.

## Angleži hočejo Srbom na pomoč.

Angleški listi poročajo iz Egipta, da pripravljajo Angleži tam dve armadi — eno sestoečo iz 80.000 Indijcev, drugo iz 50.000 Angležev — s katerima hočejo Srbom na pomoč. Armadi naj bi se izkrcali v Baru.



**Crnogorci streljajo na mrtvaški spreved.**

Iz Rima se 1. februarja poroča: V nedeljo, dne 31. januarja se je po ulicah mesta Kotor pomikal mrtvaški spreved. Pogrebi so nesli mrtvega Avstrijca na pokopališče. Dva črnogorska bataljona sta začela silovito streljati na spreved. Več kotorskih prebivalcev je bilo ranjenih. Ljudje so zbežali na vse strani. Krsta z mrtvim je do noči ostala na cesti.

**Turčija-Rusija-Anglija-Francija.**

Maribor, 3. februarja.

Na Kavkazu ni bilo zadnji teden posebnih dogodkov. Manjše praske so se vršile edino ob reki Coroh blizu mesta Olty.

Hujši boji so med Rusi in Turki v pokrajini Azerbejdžan v Perziji. Turška armada se pomika od Urmia-jezera mimo mesta Choi proti mestu Migri na Kavkazu. Prednje turske čete so že došle v bližino mesta Choi, ki leži na gorski planoti 1200 m visoko in je eno najlepših mest zahodne Perzije. Če se Turkom posreči zavzeti Choi, so Rusi izgubili zadnje svoje oporišče v Azerbejdžanu.

Pri mestu Korna v bližini Bagdada v turški pokrajini Mezopotamiji so Turki z nenadnim napadom presenetili Angleže ter so razkropili dva angleška bataljona.

V Egiptu so se na izhodnem bregu Sueškega prekopa vršili manjši spopadi med Turki in Angleži. Zasebno poročilo iz Kaire dne 2. februarja pravi, da so Turki že zasedli vso izhodno obal Sueškega prekopa. Angleži imajo sedaj v Egiptu zbranih okrog 180.000 mož prvega in 100.000 mož drugega poziva. Turki pa imajo še samo 180.000 mož. Na južni strani Sueškega prekopa so se morali Angleži umakniti turški sili. Turki močno utrjujejo Jeruzalem, kjer se nahaja turški glavni stan.

V Maroku ogrožujejo močni mohamedanski oddelki mesto Tanger, ki je zasedeno od Francozov.

**Boji proti Angležem na morju.**

Nemci so priredili Angležem zopet nov strah na morju. Angleški in francoski parniki so pridno prevažali živila in druge potrebščine v angleška in francoska pristanišča. Nemci so sprevideli, da ako bodo dobivali Angleži in Francozi od zunaj tako izdatno pomoč v živilih in strelivu, še ne bo angleško-francoska armada udarjena. Radi tega so poslali sedaj Nemci svoje podmorske čolne, da zastražijo francosko in angleško morsko obalo, napadajo sovražne trgovske ladje, ki prevažajo blago za angleško in za francosko armado in napravijo sovražniku kolikor le mogoče veliko škodo. Iz dogodkov zadnjega časa je razvidno, da so Nemci začeli svoj predrzni načrt že izvrševati.

Nemški podmorski čoln „U 21“ je dne 30. januarja potopil v Irskem morju (med Anglijo in Irsko) tri angleške parnike: „Ben Gruachen“, „Lindablanche“ in parnik, čegar ime še ni znano. Neki drugi nemški podmorski čoln je isti dan v ožini med Francijo in Anglijo potopil angleška parnika „Takumaru“ in „Ikaria“. „Takumaru“ je vozil 95.000 glav zaklane živine za francosko armado, drugi parniki pa so bili obloženi z razno robo. Dne 30. januarja je nemški podmorski čoln severo-zahodno od angleškega trgovskega mesta Liverpool potopil velik angleški parnik „Kelcean Gaston“. Od nemškega torpeda je bil isti dan tudi močno poškodovan francoski poštni parnik: „Admiral Ganteaume“, kateremu pa se je posrečilo še zbežati v neko francosko pristanišče. Istotako je zbežal v varno luko tudi angleški poštni parnik „Graphic“, ki je plul v Irskem morju.

Nenadni pojav nemških podmorskih čolnov v Irskem morju in v ožini med Francijo in Anglijo je vzbudil splošno presenečenje. Vse se čudi nad predrznostjo in izredno hitro vožnjo nemških čolnov. — Nemci so predrli v morski ožini francosko-angleško stražno črto in so se nenadoma pojavili na morju, koder vozi nebroj angleških in francoskih ladij živila, in druge vojaške potrebščine za angleško in francosko armado. Nemški podmorski čolni so švigali z nenavadno hitrostjo po morju in povzročili pri Angležih in Francozih grozen strah. Z moštvom sovražnih ladij so postopali Nemci zelo milo. Brežno so ladje potopili, so pozvali moštvo, naj stopi v rešilne čolne. A ker bo francosko in angleško vojno brodovje gotovo uprizorilo lov na predrzne nemške podmorske čolne, je pričakovati v bližnji bodočnosti hudih spopadov na morju.

**Spremembe ministrov.**

Vedno z večjo gotovostjo se govori, da bo skupni finančni minister dr. Leon vitez Bilinski moral odstopiti, ker je njegovo stalšče od umora prestolonaslednika Franca Ferdinanda postalo nemogoče. Priložnost za odstop se je podala sedaj, ko je odstopil zunanji minister grof Berchtold, s katerim se je Bilinski glede zunanje politike popolnoma strinjal. Novi zunanji minister Burian pa hoče imeti okoli sebe ministre,

ki so v vsaj glavnih vprašanjih z njim popolnoma edini. Za nas Jugoslovane je velike važnosti izvedeti, kdo bo Bilinskijev naslednik. Najti skupni finančni minister je obenem vrhovni upravitelj Bosne in Hercegovine. Skrajša, ko se je začelo govoriti o odstopu Bilinskijevem, so se imenovali tržaski namestnik princ Hohenlohe, bivši mladočeški minister Fiedler in tudi kranjski deželni glavar dr. Sušteršič. Zadnje dni pa se vedno bolj pogosto imenuje bivši ministrski predsednik Koerber. Proti njemu govori baže le to, ker še nikdar v svojem življenju ni videl Bosne in Hercegovine, niti z železnico še ni potoval po njej, in ker ne zna niti besedice hrvaški ali slovenski. Za to uplivi krogi svarijo pred njegovim imenovanjem. Toda Koerber ima baže tudi zelo ugledne zagovornike za se, ki z vso gotovostjo računajo, da prodrejo s svojim kandidatom Koerberjem.

Dosedanji voditelj ministrstva za Galicijo dr. vitez Morawski je imenovan prvim ministrom za Galicijo. Poljski državnozbornski klub je predložil grofu Stürgkhu, naj imenuje enega izmed poljskih državnih poslancev. Grof Stürgkh z ozirom na sedanji čas, ko počiva vse delovanje v državnih in deželnih zborih, tega ni hotel storiti. Vsled tega je odstopil predsednik poljskega kluba dr. Leon, o katerem se govori, da je bil tudi sam kandidat za galiskega ministra.

Govorice, da odstopi grof Stürgkh, so že skoraj popolnoma utihle. Mi smo že zadnji čas rekli, da je Stürgkhovo stalšče za sedaj zelo trdno.

**Razne novice.**

\* Našim prijateljem. Brzo hitimo zaželenemu številu naročnikov nasproti. Zadnja številka našega lista se je tiskala že v 19.400 iztisih. Prijatelji, še malo je treba poagitrati in naš list bo izhajal v 20.000 iztisih. Naš list, vaš list, naša čast, vaša čast! Od kod bo prišlo največ novih naročnikov?

\* Deželne doklade na Štajerskem. Poročali že smo, da je deželni odbor štajerski sklenil z vsemi glasovi proti glasu dr. Verstovška zvišati deželne doklade za 15%. V imenu poslancev Slovenske Kmečke Zveze sta poslance dr. Korošec in dr. Verstovšek pri ministrskem predsedniku in finančnem ministru vložila pismo in ustmeno ugovor proti zvišanju doklad. Deželni glavar grof Attems pa je na to hodil v družbi z nekaterimi nemškimi odborniki prositi, da se zvišanje dovoli in odobri. Kaj je vlada rekla, ne vemo, gotovo pa je, da zvišanja za 15% ni dovolila. Zadaž deželni odbor je pretekli teden nanovo sklepal in sklenil, deželne doklade zvišati samo za 10%. Slovenski odbornik dr. Verstovšek je glasoval tudi proti temu zvišanju. Nemška večina deželnega odbora se je obrnila tudi na javnost in v graških listih na dolgo in široko razpravlja, zakaj je storila ta usodepolni korak. Nas zanima iz nemškega oklica le proračun za leto 1915:

Ta deželni proračun zaznamuje izdatkov K 18.712.948, in lastnega čistega pokritja 1.205.849 K, tako da znaša skupni primanjkljaj 17.507.099 K. Zanimivi so deželni izdatki: 1. za deželno zastopstvo 89.400 K (0.48%); 2. splošna deželna uprava stane K 894.037 K (4.78%); 3. doneski za upokojinski zaklad 506.466 K (2.7%); 4. oskrbovanje redarskih in varnostnih zadev 454.062 K (2.43%); 5. ceste, vode in železnice 429.051 K (2.29%); 6. poljedelstvo 491.638 K (2.63%); 7. šolstvo, zlasti ljudsko šolstvo 8.960.095 K (47.08%); 8. bolnišnice in skrb za ubožce 4.935.461 K (26.38%); 9. obresti za dolgeve in amortizacije 1.908.138 K (10.20%); 10. za obrtništvo 34.000 kron (0.18%); 11. različno 10.000 K (0.05%).

Ker smo Slovenci na Spodnjem Štajerskem po ogromni večini poljedelci in ker je za poljedelstvo na celotnem Štajerskem določeno le pol milijona kron, za to je umevno, zakaj slovenski odbornik dr. Verstovšek ni glasoval za zvišanje in zakaj so slovenski poslanci hodili tudi na Dunaj k osrednji vladi ugovarjat proti temu davku. Ugovoru slovenskih poslancev se gotovo pridružuje vso slovensko ljudstvo na Spodnjem Štajerskem brez razlike političnega mišljenja, kajti dežela ne vodi vojske, da bi potrebovala novih davkov, svoje gospodarstvo pa bi lahko uredila že v mirnih časih ali pa drugim potom. Naši poslanci in njih zastopnik v deželnem odboru pa tudi z ozirom na žalostne dogodke na Slovenskem Štajerskem meseca avgusta in septembra nimajo nobenega povišja, olajšati stališče nemške večine, kajti za vsa preganjanja, sramotjenja in napadanja, za vse solze in žrtve še vedno niso dobili javnega zadoščenja.

Upamo, da osrednja vlada tudi zadnjega sklepa deželnega odbora ne bo potrdila, ker sklep ni bil soglasen, in je za vso bodočnost nevarno, ako se enkrat nesoglasnemu sklepu deželnega odbora dovoli odobrenje.

\* Vojna pobožnost. Na Svečnico se je vršila v mariborski stolnici — zdaj že sedma — vojna pobožnost. Od rane službe božje naprej je bilo čez dan Najsveteše izpostavljen, in pred njim se je mnogo, mnogo molilo za naše vojske na bojiščih, za ranjene in ujetnike, za umrle vojake, a tudi za vse, ki živijo doma, pa so hudo prizadeti po sedanji vojski. Popoldne ob 4. uri so bile litanije z molitvami ob času vojske in z blagoslovom, zatem pa je sledila iz domoljubnega srca prihajajoča in genljiva pridiga prevzvišene ga gospoda knezoškofa. Na podlagi poglobitve praz-

niške skrivnosti, namreč darovanja Gospodovega v templju, so nadpastir svoje mnogoštevilne poslušalce opominjali, naj darujejo Bogu pokorščino do božjih, cerkvenih in koristnih državnih zapovedi po vzgledu božjega Odrašenika in njegove Matere, spokorno življenje po vzgledu 84 letne vdove Ane, ki je celih 62 let s postom in molitvijo Bogu služila v templju, in bogoljubno smrt po vzgledu starčka Simeona, ki se ni bal smrti, ker je bil pravičen in bogaboječ. Trojna ta daritev bo nam samim v duhovni dolžec, izprošila pa tudi božjo pomoč cesarju, domovini in našim hrabrim vojščakom. Slovesen nadpastirski blagoslov je zaključil času preprimerno pridigo. Kakor vojakom na bojiščih, tako je namreč nam vsem v sedanjih vojnih časih treba velike, izredne požrtvovalnosti, če hočemo vzveličavno prenašati vedno bolj občutne grozne posledice svetovne vojske, ki ji še ni videti konca...

\* C. g. Vincenc Zolgar. Mlad je moral leči v hladni grob naš delavni g. Vinko Zolgar. Huda želodčna bolezen je pokončala mlado življenje. O njem veljajo besede Božje Modrosti: „Ker je bil Bogu všeč, je bil ljubljén in ga je (Bog k sebi) vzel.“ (Modr. 4, 10). — Rodil se je Vinko Zolgar 2. januarja 1878 v Podčetrniku. Že v ljudski šoli je kazal posebno nadarjenost in veliko veselje do učenja. Prvi gimnazijski razred je dovršil v Celju, potem je nadaljeval svoje študije v Mariboru, ker je bil sprejet kot gojenec v deško semenišče. Maturiral je l. 1900 z odlično. Odločil se je za duhovski stan in je marljivo nadaljeval bogoslovne študije. Že v tretjem letu bogoslovja je služboval kot kaplan v Trbovljah, pri Sv. Križu tik Slatine in sedaj že sedmo leto pri Sv. Magdaleni v Mariboru. Svojo službo v cerkvi in v šoli kot katehet je izvrševal z verno vestjo in natančno. Skoraj ves prosti čas, kolikor mu ga je še preostalo, pa je posvetil delovanju v raznih katoliških društvih. Tako je z verno vodil razna katoliška slovenska društva že v Trbovljah in pri Sv. Križu; pri Sv. Magdaleni pa je bil duša vsega društvenega življenja. Zadnje leto je ob nedeljah zbiral okrog sebe otroke slovenskih starišev ter jih učil slovenski brati in pisati. Velik napor in že zastarela želodčna bolezen je strla njegove moči in prekinila njegovo delovanje. Sel je iskat zdravja k usmiljenim bratom v Gradec, a bilo je že prepozno. Svojo bolezen je prenašal vdan v voljo božjo. Še pred operacijo piše iz bolnišnice: „Zdravniki so rekli, da mora moj želodec priti pod nož. Na vsak način sem v nevarnosti! Pa pripravljen sem, darovati tudi svoje življenje, ako je božja volja tako. Stiri najst dni po operaciji dne 26. januarja 1915 je smrt pokončala mlado življenje. — Truplo rankega se je prepeljalo iz Gradca k Sv. Magdaleni v Mariboru na splošno željo faranov. V Gradcu se je v petek dne 29. januarja pogreb zelo slovesno izvršil. Udeležilo se ga je mnogo graške duhovščine, kakor tudi mnogo graških Slovencev. Med drugimi je bilo opaziti gosp. prosta Schabl, umirovljenega dekana Jurčiča in nekaj slovenskih visokošolcev. Truplo je blagoslovil vojni kurat Peter Jurak ob veliki asistenci usmiljenih bratov duhovnikov in več svetih duhovnikov. Po izvršenem blagoslovu je mestno pogrebno društvo prepeljalo delavnega in zaslužnega duhovnika na južni kolidvor in od tam v Maribor, kjer se je vršil pogreb v soboto ob 2. uri popoldne. Spreved je vodil ravnatelj bogoslovja, č. g. kanonik dr. Matek. Obče priljubljena rankega je spremljalo k zadnjemu počitku okrog 30 duhovnikov. Množica občinstva je bila nepregledna. Udeležila se je pogreba magdalenska Marijina družba z zastavo, Slovensko kat. izobraževalno društvo v Studencih z zastavo, Katoliško delavsko društvo v Mariboru, udje magdalenske podružnice „Slovenske Straže“ kot svečarji, 4 višji razredi magdalenske deške šole štev. 3 z učiteljstvom vred, učiteljstvo in učenci šole na Teznu, oskrbnik in kancelist mariborske bolnišnice, oskrbnik Zührer iz Radvanj, oskrbnik knezoškofjskih posestev g. Baumann, več odličnih oseb, kot trgovcev, meščanov, odposlanstvo šolskih in usmiljenih sester v Mariboru in nebroj drugega občinstva, ki je spremljalo obče priljubljenega duhovnika k zadnjemu počitku. Nagrobni govor je imel č. g. kanonik dr. Matek, ki je v kratkih in jedrnatih besedah opisal požrtvovalno delovanje dragega pokojnika v cerkvi, šoli in povsod, kjerkoli se mu je nudila prilika. Krsto sta krasila 2 venca magdalenske duhovščine, venec podružnice magdalenske „Slovenske Straže“ in šopek magdalenskih cerkvenih strežnikov. Pokopani je bil v žrli rankega magdalenskega dekana kanonika g. Rožaneca. Legel je v prezgodnji grob mlad duhovnik, ki je posvetil vse svoje moči in svoje življenje delu za cerkev, domovino in katoliško ljudstvo. Kar sil ti dalo je nebo, Posvetil ti si vse mladino, Posvetil vse si domovini! (S. Gregočič.)

\* Vojni kurat č. g. Golec ušel iz sovražnikovih rok. Č. g. Janko Cegnar piše o vojnem kuratu č. g. Golecu svojemu prijatelju: „Dovoli, da Ti napišem, kaj mi piše moj prijatelj Jarež Golec, vojni kurat pri 97. pešpolku. Danes sem prejel njegove vrstice. Bil je odlikovan. Piše mi: 'Hvala lepa za dopisnico in častitke. Ne zmerno veliko smo pretrpeli. Mučijo me legije uši in revnežem. Srečen vsak, ki ni okusil te grozne voje. Jaz imam prav malo upanja, da se še sploh kdaj vidimo, ker v prihodnji bitki pride tudi na nas vrsta, da se preselimo z bojnega polja v Aarahamovo naročje.' To so drugačni glasovi. A tudi on je skušal marsikaj. Sovražnikova krogla mu je prebila kapo 26. avgusta: ko je bil takrat razkropljen njegov oddelek, se je skrival z nekim častnikom po podstrešju v slami. Neki civilist je streljal na nju z